

მუშა

	1 წ.	6 თ.	3 თ.	1 თ.
	მ.	მ.	მ.	მ.
თბილისში.	5	2	50	1 25 — 50
თბილ. გარ.	6	3	—	2 — 60
საზლ. გარ.	10	5	—	3 50 1 —

მ ი ნ ა ა რ ს ი:

1) მოსხანს ბოლო. 2) ფელეტონი: პოლიტიკური უფლებები. 3) ახალი ამბები. 4) მითინგები პეტერბურგში. 5) შეგნებული მუშების პროტესტი. 6) ქუთაისის ამბები. 7) რუსეთის ქრონიკა. 8) უცხოეთი. 9) წერილების ყუთი. 10) დებულებები.

რედაქცია ლია (უკლებს გარდა) დილის 10 ს.—2 ს.; საღამოს 5 ს.—7 საათ.

აღ რ კ ს ი: თავდაზნაურობის სახლი, სასახლის ქ., № 117.

№ 11

შაბათი 17 ივნისი 1906 წ. თბილისი

№ 11

მოსხანს ბოლო.

Что день грядущий намъ
приноситъ его нашъ
взоръ напрасно ловить.

რამდენს იმედს, რამდენს ნუგეშს მოვიღოთ გულუბრყვილო მცხოვრებნი პირველ რუსეთის პარლამენტისაგან!!! როგორ ხარობდა წინდაუხედელი ხალხი სახელმწიფო სათათბიროს მოწვევით, რისაგანაც მას დიდი იმედი ჰქონდა მშვიდობიანობის დამყარებისა... მაგრამ რას ვხედავთ ჩვენ? უკვე თვე ნახევარია გავლო, რაც პრესობას, რაც იშვიათების პარლამენტის და მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენი ხალხის დეპუტატები მრავალჯერ გულწრფელობით აღსაყვამ სიტყვებს წარმოასრულებდნენ ხოლომე კაბინეტებში, მაგრამ სულ ფუჭად, უნაყოფოდ.

ხალხმა უკვე გაიგო უძლიერება და უიმედობა სახელმწიფო სათათბიროსი და თავის საქმის გაკეთებას თითონვე შეუწყა ხელი. აგრარული მოძრაობა დღითი დღე ედგება ახალ-ახალ მხარეებს: გახვდებიან იუწყებანი მემამულეების და გლეხების ხშირ შეტაკებაზე; სალდათებ შორის მღელვარება; ამას წინად დიდებული „ცარსკო-სელსკი“ გუბერნიის პოლიცია კი აჯანყდა, რომლის დასამშვიდებლად თვით ნიკოლოზ II-ს მოუხდა წასვლა. ყველა არმიის ნაწილებში ამგვარი მღელვარება, წარმოიღვინეთ, ყაზახებ შორისაც კი. დიხ, რაც მოსახდენი იყო, ხდება კიდევაც. ჯარის კაცები ხალხი არიან, იმათაც იციან გარჩევა აუკარგისა და როდესაც მათ ძალას დაატანენ სინიდიის და რუმინის წინააღმდეგ წასვლისათვის, მაშინ ისინი ხალხთან ერთად მოუბრუნდებიან თოჯინაზარზის ტურებს და თავიანთი ბრძანებლებს დაუწყებენ.

ხალხი მოტყუებულია მთავრობის დაპირებით, სახელმძღვანელო იმით, რომ ვითომ მთავრობა კანონმდებლობითი უფლებას გადისცემს სახელმწიფო სათათბიროს. დეპუტატები მუდამ დღე იღებენ რუსეთის სხვადასხვა კუთხეებიდან ასობით წერილებს, რომელთა შინაარსიც ეტება მხოლოდ დეპუტატების მოქმედების გაძლიერებას, ყოველივე იმის აღსრულებას, რასაც ხალხი გულ-მოდ-გინდ მოითხოვს მთელ რუსეთისა-

თვის. გლეხები აგონებენ დეპუტატებს, რომ მათ მოითხოვონ „მიწა და თავისუფლება“.

ხმა მაღლა იწყებს ლაპარაკი პრაქსისონალურმა, პოლიტიკურმა, ეროვნულმა კავშირებმა, ყველა ერთსულოვნობით შეერთებულნი თხოვენ ძველი მყუდრო ბიუროკრატიულ მთავრობის გადაყენებას. კმარა მსხვერპლი, კმარა სისხლი, კმარა პირუტყვილი ბასრვა ხალხისა, ჩვენ გვინდა სიცოცხლე და მოვითხოვთ აღმართული უფლებების კეთილ ცხოვრებისათვის. აი ამ გვარია გოდება ჩვენი მრავალ ტანჯულ ხალხისა. ეს გოდება ამოძახილია ხალხის გულის სიღრმეიდან აღმართული უფლებებისათვის. მალე ხალხის წარმომადგენლები აღმოვჩნდებით მთავრობის ცინიზმით, თავიანთი უნაყოფო მოქმედებით, პარლამენტის კაბინეტებში-დაიშლინან, რაც მათთვის საჭიროებას შეადგენს. და აი მხოლოდ მაშინ დანახავენ მუშა-გლეხები თუ რა დანაშაული მიუძღვით მათ თავიანთ წინაშე, მაშინ დანახავენ თუ ვინ ელოდება რუსეთის განვითარებას წინ, დანახავენ, რომ მათ თავიანთი საქმე არავისთვის არ უნდა გადაეცათ, გაიგებენ, რომ პარლამენტის კომედია იმართება იმიტომ, რომ მათთვის დაუბნობენ კეჟუა-გონება და დაუბნობენ ახლად გახრწილი თვლები, გაიგებენ კარგად იმასაც, რომ რა უბრალოთ იხარჯებოდა ძვირფასი დრო თავიანთ დეპუტატების არჩევისათვის, რომელნიც დაბრუნდნენ უარაოდ, გაიგებენ ყველას და ყოველივე მხარეც. მერე თითონვე გაუძლიერებენ თავიანთ საქმეებს... ახლოა ის დღე, როდესაც დედა-მამა ერთხელ და საშუალოდ გაიკრიფება, გააოხრებდება დიდებული ხალხის წმინდა სისხლით... ის თავის შეკლამებს გვერდს აუქცევს, რადგან უკვე გამოიკადა ბრძოლაში, იმან იცის ესე, რომ ძალა მის დეპუტატების პარლამენტის ტრიბუნაზე წარმოთქმული მკერებრე სიტყვებში და აღდგენილი იქნება კი არ არის, არამედ ძალა თითონაა და საქმის აღმოსაშენებელი. აი იმიტომ ვაფრთხილებთ კიდევ ხალხს, რომ არ გაუგონონ კვირის სულებების უგუნურ სიტყვებს, რომელნიც შეუძნეველ კაბინეტების კუნჭულიდან დიდებული ხალხის გრგვინავს თვალყურს ადევნებენ და არ უცალონ ზევიდან უნდა გაიშკივლოს იმ აზრით და უდიდეს რწმენით, რომ ამიერიდან ესე ცხოვრება შეუძლებელია, რომ საჭიროა გრიგალი, რომელიც გასწმენდს მრავალ ტანჯულ ხალხს უფლებებისა და უგვანობისაგან, რომ თვით ხალხი უნდა იყოს მხოლოდ ერთი ერთი ბატონ-პატრონი თავის საქმისა, ყველა თითოეული ჯგუფთაგანი უნდა აღიკვეთოს იარაღით და გავიდეს სამკდრო-სასიცოცხლო ომში ბრძოლის ველზე მედგარ ბრძოლისათვის და აი მხოლოდ მაშინ, დავინახავთ ჩვენ ვინ დასძლევს ბნელი ძალები რეაქციისათვის ხალხის შეუდრეკელი, ძლიერმძღვით, გამბედავი ბრძოლა.

ჩარლზ—მურჩისონ.

ახალი ამბავი

ქართველ ღარიბ მოსწავლეთა დამხმარე საზოგადოებამ თავის წლიურ უკანასკნელს კრებაზე 15 ივნისს აირჩია საზოგადოების თანამდებობის პირები. საზოგადოების თავმჯდომარეთ იქნა არჩეული პ. ი. თუმანიშვილი, თანამდებობა—ი. ს. გულაშვილი, გამგე კომიტეტის წევრებათ ნ. ცხვეთაძე, ვ. რცხილაძე, ა. გ. ჯაბადარი, ა. ვ. მდივანი, ვ. ი. მუსხელიშვილი. აირჩიეს აგრეთვე პედაგოგიური საბჭოს შემადგენელი წევრები, რომელშიაც მოხვდნენ: გ. ლასხიშვილი, ა. მირიანაშვილი, ე. ხრამელაშვილი, პ. გოთუა, ი. გოგებაშვილი, ვირსალაძე, სიღამონოვ-ერისთავი და გ. რცხილაძე. დასასრულ კრებამ აირჩია სარევიზო კომისიის წევრები: გ. რცხილაძე, ა. ვახვახივი, დ. ფაველინიშვილი.

— 15 ივნისს ღამის სასახლის ქუჩაზე ციტილის ოქროვერცხლის მალაზიაში შეპარულან ქურდები და გაუტაცნიათ ნივთები ღირებული 2,000 ლ. ქურდებს მერე მალაზიიდან, სადაც შესაყვამლად მუშაობდნენ, კედელი გაუნგრევიათ და ისე შემპარულან მალაზიაში.

— როგორც პოლიციისტიკმა აცნობა ქალაქის თავს იგი თავისი უფლებით ქალაქის საკრებულოს დარბაზში უშუალოდ დარჩენილებს კრებაზე ნებას ევრ დართავს; ამის გამო ქალაქის თავი აცნობებს უშუალოდ წარმომადგენლებს, რომ მათ გენერალ-გუბერნატორს ნებადართა წარუდგინონ კრებაზე.

— 12 ივნისს სართიქალის უბანში, თბილისის მაზრა. 2 შეიარაღებული თათარი თავს დაესხა თბილისის 15 გრენადერის პოლკის დარბაზს ტ. ზორის, და უნდოდათ წაერთმიათ თათვი. თავდამსხმელებმა ვერ მიაღწიეს მიზანს და იძულებული შეიქნენ გაქცეულიყვნენ.

— როგორც ბათუმის იტყობინებანი იქ ძლიერი მოძრაობაა ჯარებში.

11 ივნისს მომხდარი არეულობა კიდევ სრულებით არ დაწყებულა. ჩასულმა ჯარებმა ალელვებისათვის კიდევ უფრო შეუწყვიათ ხელი. ყაზახებს და სხვა ჯარებს შორის უშუალოდ მწვავედება.

— როგორც პეტერბურგიდან მოსული დებუმა მოწმობს საქართველოს ექსპარხოსი ნიკოლოზი აღარ ბრუნდება თბილისში. დებუმაში ექსპარხოსი ეთხოვება თანამოღვაწეებს.

მიზნები პედაგოგების.

თავისუფალ ეკონომიურ საზოგადოების დარბაზში შესდგა მიტინგი. დიდი ხანა რაც ეკონომიურ საზოგადოების დარბაზს არ უნახავს ისეთი მრავალ-რიცხოვანი საზოგადოება, როგორც 5 ივნისს, ფ. ი. ლომანოვსკის მაგიერ, რომელსაც უნდა წაეკითხა მოხსენება ტემაზე: „ზღუდვა გადასახლება“ გამოვიდა სხვა ორატორი და წაიკითხა სუსტი რეფერატი აგრარულ საკითხზე. შემდეგ ილაპარაკა ლუნა ჩარსკიმ. ორატორის აზრით, დემოკრატიული რესპუბლიკა, როგორც საშუალება სრულ თანასწორობისა, არის საბოლოო მიზანი მშრომელისა; შემდეგ დახატა მშრომელ გლეხთა და პროლეტარიათა მკიდრო კავშირი; ილაპარაკა გლეხთა „რევოლუციონობაზე“ შემდეგ მალაპარაკე ანარქისტ-

კომუნისტი ამტკიცებდა, რომ რევოლუციონერი პროცესის შესდგება კოტათ თუ ბევრათ სოციალურ პროცესში. უკვე 50 წელია რაც არსებობს პარლამენტი. 50 წელი და ამ 50 წლის არსებობით რა გააკეთა მან? რა მოუტანა, რა მიიღო მშრომელმა კლასმა პარლამენტისაგან. რომელი, თუნდ იოტის ტოლა დემოკრატიული რეფორმისა მაინც განაზოცილეს სოც.დემ. პროლეტარათა სწორ ინტერესებში. ყვირილი, ღრიანცელი და განგავი არ აძლევდნენ საშუალებას ორატორს დაემთავრებინა თავისი აზრი. მაგრამ მაინც მან დაამთავრა შემდეგის სიტყვებით: „შეადარეთ ეხლა ძალა ორ არგუმენტს: მეთოდი პარლამენტარულ ცხოვრებისა და მეთოდი იერიშით აღებისა.“

თვით რუსეთის რევოლუციამ ნათლათ დაგვანახა; სახეებით გაამართლა მეთოდი „ბომბიზმისა“. დღე, იმ მუშებმა, რომელთაც წყვიდის ნაყოფი პარლამენტარულ ბრძოლისა, გვითხრან ჩვენ, უტოპიურია ანარქიზმი, თუ არა! განა შესაძლოა ღირს ლაპარაკი რვა საათის სამუშაო ღირს მოპოვებულ რომელიმე გროდნოს თუ მაგილიოვის ქარხანაში. ეს საცოდავი წვეთებია ბურჟუაზიის უშიშრო ცხოვრების ზღვის შემდეგ: ილაპარაკოს. რვე. გამოჩენილმა ორატორმა—ანტონოვმა.

ორატორმა ნათლათ დახატა სოც.

დემ. აზარობა აგრარულ-საკითხში, გამოარკვია ს. რ. პარტიის შეხედულება ამ საკითხში და შედეგი მიწის სოციალიზაციისა.

ცხადია, თუ რათ გააჩუმეს, რათ არ მისცეს საშუალება ანარქისტულ-პარაკისა, იმიტომ რომ ყოველი სიმართლით სახეს და ყოველ ქულის და პოლიტიკანოს ფარდა ამხსნელ აზრი ჩვენ ვიგინდარა სოციალისტთათვის სასარგებლო არაა!

შეზავებული მუშაობის პრობლემა.

ჩვენ რიცხვით 40 მუშა წინააღმდეგნი ვართ იმ პროტესტისა, რომელიც გამოსცეს გაზეთ „მუშის“ წინააღმდეგ და რომელსაც გზავდა ანგეული მუშები ხელს აწერენ, რომელნიც თავიანთ თავს სოციალ-დემოკრატებათ უწოდებენ, იბრძვიან თავისუფლებისათვის და ამავე დროს კი სხვა ახალ მოვლენის პარტიას ეუბნებიან თქვენ მუშის სახელით გაზეთის ნუ გამოცემთო, არც ერთი რევოლუციონერი თუ მართლაც ის თავისუფლებისათვის მებრძოლია არა პარტიას არ უნდა უბრძანებდეს, რომ, მარტო ჩვენ ვართ მუშები, და თქვენ არ შეგიძლიანთ მუშის სახელი ატაროთო და თუმცა ამასაც ეფიქრობთ, რომ ეს პროტესტი უფრო „ლაპარაკი“ ბელადების შედგენილი უფრო არის, ვიდრე თქვენ მიერ გამოცხადებული.

დებულები, რადგანაც სოციალ-დემოკრატ მუშებმა შორის ხშირი მოვლენა რომელიმე აღვირ-წყანსა-ლი ინტელიგენტის სურვილი არის ხოლმე მთელი მუშებისა. დროა, მუშებო, გამოიღვიძოთ დამონებული მეორე ბიუროკრატებისაგან და თქვენ თითონ აკეთოთ ის დიდი საქმე, რომელსაც ებრძვის მთელი ქვეყნის პროლეტარატი.

მუშათა მე-3 რაიონის სოციალ-დემოკრატული მუშათა ჯგუფი.

შენიშვნა. ჩვენ მართალია არა ვართ მომხრე ხმის უმეტესობით სოციალისტის გადაწყვეტისა და არც ინიციატივა მიგვიღია ხმების შესაკრებად, მაგრამ რომ „ლაპარაკი“ რედაქციამ დაავალა და მიიღო ინიციატივა პროტესტანტების გამოცხადებაში, ცხადად სჩანს იტირავლებაში, ცხადად სჩანს იტირებაში, რომ სანამ გაზეთი „მუშა“ გამოვიდოდა, რამოდენიმე დღით ადრე გაიგეს და ძრიელ წინააღმდეგო იყვნენ, რომ ჩვენი გაზეთი ამ სახელით გამოგვეშვა. ცხადია, რომ ინიციატივა მუშებს კი არ ეკუთვნით, არამედ ზეიდან მოდის—„ლაპარაკიდან“. რა ჰქნას მუშებმა? მუშები კი არა შეიარაღებული ჯარის კაცები, ჯარის კაცები თუმცა გრძნობენ თავიანთ დამატარებელ მფლობელობას, მაგრამ, ვერ გაუბედნიან წავიდნენ უფროსის ბრძანების წინააღმდეგ.

რედაქცია.

ამას წინებდა ჯერ კუთაისის სოციალისტთა თემადმარცხად გადგა თავისი გზას. სადღაც მისი შესადგულე კომანდანი, რომელიც მისთვის ამოაქნა, როგორც ამოაქნა, უკვე თავ-მადლმარცხად. თავადმარცხად წასვლისას თან ახლდნენ კასაკები, უკვე შეშფიცდნენ უარყოფით მას გახსნაზე.

— ბათუმელ სოც.-დემოკრატ, რომელიც „სარას“ რედაქციის მისთვის გზაში მიუგია სამხედრო ბერატორს კანცელარიის მხარე მუშის მისი № 12 სსს და სსსკ ურთიან „საწინააღმდეგო“ წერილს მოთავსებისათვის.

— ქუთათურ სოც.-დემოკრატ, რომელიც წერილს რამაშეადასტურებდა უნდაღათ გვეჩვენებოდა შესახებ, რომ მოაზრობას გაქსნა მისი ჰასუსის გზაში მიდგას და ზურტების უფლებას წართმევს. რამ ფოსტის მოაზრობამ ეს ტელეგრაფი ადრე მაიღო, დანახა რა მოაზრობის საწინააღმდეგო აზრს.

— 30 ანგვარს, ქ. ქუთაისში კასაკთა მოკლეს უფროადული მუშა კასაკებმა. ამის შესახებ ჰასუსის ტელეგრაფით კასაკები: მარტოა შეშფიცდნენ გლადიოზის და დანახა რა მოაზრობის საწინააღმდეგო აზრს.

ფელეტონი

პოლიტიკური უფლებები.

(თარგ. მ. კრამოტკინიდან).

ბურჟუაზიული პრესა ყოველ დღე სხვა-და-სხვანაირათ ჩაგვიჩიჩინებს ჩვენ პოლიტიკური თავისუფლების და „ადამიანის პოლიტიკური უფლებების“ მნიშვნელობაზე: საყოველთაო არჩევნების უფლებაზე, არჩევნების, ბეჭდვითი სიტყვის, კავშირების, კრებების თავისუფლებაზე და სხვა...

— „რა საჭიროა ამბობება, რა საჭიროა იარაღისათვის მიმართვა, — გვეუბნება ის, — როდესაც ჩვენ გვაქვს ყველა ეს უფლებები, და მასხადამდე, საშუალება მოვახდინოთ ყველა საჭირო რეფორმები!“ დავფასოთ ერთი ეს მელიდური პოლიტიკური უფლებები ჩვენი თვალთა ხედვის მხრით ე. ი. იმ კლასის თვალთა ხედვის მხრით, რომელსაც არაფერი არა აქვს, არაფერს არ მართავს და რომელსაც აქვს ძრიელ კოტა უფლებები და ძრიელ ბევრი მოვალეობები. ჩვენ არ ვიტყვი, როგორც ამას წინეთ ამბობდნენ, რომ პოლიტიკურ უფლებებს ჩვენ თვალში არ ქნდნენ არავითარი ფასი, ჩვენ კარგად დავიცით, რომ ბატონ-ყმობის ხნიდან და წასულ საუკუნიდანაც კი ამ შემთხვევაში კოტა რამ უკვე

გაკეთდა. საფრანგეთის მუშა დღეს აღარ წარმოადგენს ყოველ ადამიანურ უფლებებს მოკლებულ არსებას, როგორც ის იყო უწინ, როცა არისტოკრატია უტყუროდა მას ისე, როგორც სამუშაო პირუტყვს; თავის სახელოსნოს გარეთ ის სთვლიდა თავის თავს ყველა დანარჩენ მოქალაქეთა თანასწორად. არაფერს შეუძლია საფრანგეთში გლეხი გაროზგოს ქუჩაში, როგორც ამას სჩადიან რუსეთში. ქარიშხალიანი რევოლუციებით და დანთხეული სისხლით ხალხმა მოიპოვა რამოდენიმე პირადი უფლებები, რომელთა მნიშვნელობის დაშვება ჩვენ არ გვსურს, მაგრამ უფლებებიც არის და უფლებებიც, საჭიროა მათი ერთიანად მოთხოვნა გარჩევა; ზოგ იმათგან აქვს რეალური მნიშვნელობა, ზოგს კი არა; ვინც მათ ერთი ერთმანეთში ურევს, ის ატყუებს ხალხს. არიან უფლებები, როგორც მაგალითად, თანასწორობა კანონის წინაშე არისტოკრატისა და გლეხკაცისა, ყოველი მოქალაქის სხეულის (პირივნების) ხელუხლებლობა და სხვა. რომელნიც ხალხმა მოიპოვა გამუდმებული ბრძოლის შემდეგ და რომელნიც იმდენათ ძვირფასი არიან მისთვის, რომ მათი დარღვევის მკითროდენი ცდაც კი გამოიწვევს ამბოხებას. არიან აგრეთვე იმისთანა უფლებები, მაგალითად არჩევნების უფლება, ბეჭდვითი სიტყვის

ყვის და სხვა... რომელთა ხალხი ყოველთვის გულ-გრილათ ეპყრობოდა, რადგანაც გრძნობდა, რომ ეს უფლებები, იცავენ რა ბურჟუაზიის მოთვრობის და არისტოკრატის თვითნებობისაგან (თვითუფლებობისაგან), ხდებიან გაბატონებულ კლასთა ხელში ხალხის დასამონადებელ იარაღად. მათ არ შეიძლება ეწოდოს პოლიტიკური უფლებები, რადგანაც ისინი არ იცავენ ხალხის ინტერესებს; ეს მხოლოდ ჩვენი პოლიტიკური ენაა—ჟარგონი, გამოგონილი მშარველ კლასების მიერ განსაკუთრებით თავის საჭიროებისათვის, ისინი მას ამნაირი დიდი სახელით. მართლაც, რა პოლიტიკური უფლება, თუ არა იარაღი დამოუკიდებლობის და თავისუფლების დასაცვლათ იმათთვის, რომელთა თვით არ შესწევთ ძალა პათივისცემა ჩაუნერგოს ამ თავისუფლებას? რა მისი დანიშნულება, თუ მას არ შეუძლია მისცეს თავისუფლება ყველა მათ, რომელთაც უნდა ეპყრათ ის? გამბეტა, ბისმარკი და გლადსტონისთანა პირებს არ სჭირათ არც ბეჭდვის, სიტყვის, არც კრებების თავისუფლება; ისინი ისედაც სწერენ ყველაფერს, რაც უნდათ, ახდენენ როგორც მათ სურთ კრებებს, აღიარებენ იმ მოძღვრებას, რომელნიც მათ უფრო მოსწონთ; ისინი ისედაც თავისუფალი არიან.

და თუ ვისმეს კი უნდა მიეცეს ტყვის, ბეჭდვითი სიტყვის და კრებების თავისუფლება, ეს მაშინ მათ, რომელი თავათ არ შეუძლურუნველ ჰყონ თავისთვის ეს უფლებები და გაატარონ ცხოვრების თავისი იდეები, თავისი პრინციპები ამნაირი ყველა პოლიტიკური უფლებების წარმოშობა. მაგრამ როდესი ეძლევათ ეს უფლებები მათ, რომელთა ისინი ესაჭიროებასაყვირებოდა, არა. საყოველთაო არჩევნების უფლებას შეუძლია დენიმით დაიფაროს ბურჟუაზიისათვის მიუმატათავთ ცნებულ უფლობის ბოროტმოქმედება. მას შეუძლია შეარყოს მტრები, რომელნიც ეცილებოთ ერთმანეთს უფლობას და შეარყოს ისინი სისხლის ღერისაგან. მაშინ ეს უფლება უღონოა იქ, სადა სარა და მხოდა, ან შეზღუდვა უფლებებისა და მოსპობა განსაკუთრებული უფლებების მქონე კლასის ბატონობისა. მშვენიერი იარაღია მართლების შორის მომხდარ გაუგებების მშვიდობიანათ გადასაწყვეტად მხოლოდ რა სარგებლობის მართ შეუძლია მას ქვეშევრდომებისათვის ამ კითხვაზე პასუხს გვაძლევს ისტორია. —სანამ ბურჟუაზია ფიქრობდა რომ საყოველთაო არჩევნები იქნებოდა ხალხის ხელში განსაკუთრებულ უფლებების მქონე კლასის წინააღმდეგობის იარაღი, მთელი თვე

კალით, ამ მკვლელობაში მთავრობას მხოლოდ სამხედრო სამსახურის დაწესებულება უნახავს.

— ბევრი ამ გვარი საქმეშია თითქმის სრულიად მოსწიპილი, მაშენდებით ამისა, რომ იტანს მკვლელობის საყურადღებო ის არის, რომ სამხედრო და სამოქალაქო სასამართლოები ერთმანეთს აღებენ საქმეს. არა შენ გვეუფნის ამ საქმის გარეგანი. და არა შენათ, და ამ საზოგადოებრივ ერთი ამ გვარი კაცის მკვლელობა დასაჯად არის აღად დასჯიდა. მსართლ-სამართლობა, მამ რაღა უნდაა!

ს.—რ.

რუსეთის ქრონიკა

პეტერბურგში 11 ივნისს მოუხდინათ კონფისკაცია შემდეგ გაზეთებისა: „რუსკი ნაბატ“, „პრობივი“, „გვერდილი“, „გოლოს“ და „ტრუდოვია როსისა“.

როგორც „დუმას“ შეუტყვი პოლიციის დეპარტამენტს გაუგზავნია ენდარბთა განყოფილებათათვის განკარგულება სასტიკი თვალყური აღევნონ ბარკს, რომელიც იგზავნება პეტერბურგიდან.

„დუმას“ სიტყვით უმთავრესმა მმართველობამ ფორტა-ტელეგრაფთა

ხალ-ლონი თწინააღმდეგობა მას. როდესაც, 1848 წ. მან გაიგო, რომ ეს უფლები არამც თუ არ უქალის კულ რაქეს მის განსაკუთრებულ უფლებებს, არამედ არც თუ უზლის მას ხალხის უფლებობას, მან უცბათ ჩასკიდა ამ უფლებას ხელი. ესაა კი ბურჟუაზია გახდა მისი თავგამოდებული დამცველი, რადგანაც მან იცის, რომ ეს საუკეთესო სახსარიო. ხელში უმრავლესობაზე ბატონობის შერჩენისთვის, იგივე იტყვის ბეკვდითი სიტყვის თავისუფლების შესახებ. — რომელი საბუთი იყო ბურჟუაზიის თვალში უფრო სარწმუნო ბეკვდითი სიტყვის სასარგებლო? — მისი უძლურება! „როდესაც“, — ამბობს, ვირარდენი, — „სწავდენ მეჯადოვეებს (კადუნიოვს), რადგანაც თავის სისულელდის გამო გვრნათ ისინი ყოვლით შემძლეებლნი; ესაა ისეთსავე სისულელდეს სწადინა ბეკვდითი სიტყვის შესახებ. მაგრამ ბეკვდითი სიტყვა ისეთივე უძლურია, როგორც საშუალო საუკუნობის მეჯადოვეები. და ამიტომ — ძირს ბეკვდითი სიტყვის დევნა! — აი ოას ამბობდა როდესაც ვირარდენი. როგორ აბრუებტს აყენებს ესა ბურჟუაზია ბეკვდითი სიტყვის სასარგებლო? — „შეხედეთ“, ამბობენ ისინი, — ინგლისს, შვეიცარიის, შვერთებულ შტატებს. ის სრული თავისუფლება ბეკვდით-

შეატყობინა ყველა ფორტა-ტელეგრაფის კონტრარეს, რომ თუ ისინი მიიღებენ განკარგულებას ამა თუ იმ გაზეთის კონფისკაციაზე, ასეთი გაზეთები აღარ უნდა გადასცენ ადრესატებს, და გაუგზავნონ გუბერნატორს.

მინისტრთა შორის უთანხმოება. გორემეიკის პრემიერობას ბოლო ედება. კოვკევი და სტიშინსკი ორივე ელიან პრემიერის ადგილი დაიკვირნ.

როგორც მარიუპოლიდან ატყობინებენ გაზ. „ილია მურომეცის“ გაუწვევით პროვოკაცია „პროგნოზის“ მოსახდენად. პროვოკატორი რომელმაც ესროლა საყდარს, იცეს. უმყოფილო მუშებს მკაცრი რეზოლიუციები გამოაქვთ. სოფ. მალი იახლო მთვრალმა ხელოვანებმა დაშალეს ბაზრობა და გაქურდეს ერთი ბერძნის ღუქანი.

9 ივნისს, კიევი დღისით პირველ საათზედ დასცემიან ჩრდილოეთ-დასავლეთის რკინის გზის არტელიკებს იმ მიზნით, რომ გაეტაცნათ 175 ათასი მანეთი. არტელიკებს მიჰქონდათ ფული სახელმწიფო ბანკში ორი აბგიტ. ნიკოლაევის და ოლოგის ქუჩების კუთხეში მათ თავს ესხნენ სამნი. მოჰკლეს არტელიკი

თი სიტყვისა, მაგრამ არსად იმ ზომამდე არ არის განვითარებული ეკსპლოატაცია, არსად ისე არ მეფობს კაპიტალი. დიდადომ მანგელი მიმართულებები. ჩვენ შევსდებთ მათ ორგანოების ხმის დაწავრას, რომლისთვის ჩვენ არც კი მიგმართავთ ძალ-მომარეობას. და თუ როდისმე, მღელვარების დროს, რევოლიუციონერი პრესა გახდება საშიში, ჩვენ ყოველთვის მოვასწრებთ მოვსაზით ის ამა თუ იმ რომელიმე მიზეზის სახელით“. ასევეა კრებების შესახებაც. — „მივცეთ კრებების სრული თავისუფლება“, ამბობს ბურჟუაზია; — „ხალხი ვერ გახდება ხელი შეახოს ჩვენ განსაკუთრებულ უფლებებს, ჩვენ ყველაზე უფრო უნდა გვეშინოდეს ფარულ საზოგადოების, კრებების თავისუფლება კი საუკეთესო საშუალებაა, რომ მათ ბოლო მოეღოთ. თუ კი ძირელი მღელვარების დროს სახალხო კრებები გახდებიან მანგელი, ჩვენ ყოველთვის შეგვიპოია ავკრძალოთ ისინი, რადგანაც ჩვენ ხელში მართველობითი უფლობაა, „სახალ-კარის ხელ-უხლებლობა? — ინებეთ! ჩაწერეთ ის კოდექსებში, იყვირეთ ის ყველგან!“ ამბობენ ემპაი ბურჟუები. — ჩვენ არა გვაქვს მკიროდენი სურვილიც კი, რომ პოლიციის აგენტებმა შეგაწუხონ თქვენ ოჯახში. მაგრამ ჩვენ დაეწესებთ ფარულ კანცელარიას, ჩვენ მოვყვებით მხარეს (კუთხეს) ფა-

განინი, უნაბთ გაიტაცეს ფულეზის აბგები, ჩასხდენ ეტლში და გააქროლეს. არტელიკებმა ასტებს სროლა. ცხენი აიყალა და ერთი უცნობთაგანი ფულიანათ ძირს გადამოვარდა. ის გაიქცა და დამიპოა, მაგრამ მალე იპოვეს ფალბერგის ბანზედ. გუშინ აქავე თავს დაესხნენ ბერძნების არკიმანდრიტს ამფილოხს, რომელიც სხვაგან იყო სტუმრად. გახადეს ანაფორა, წაართვეს ჯვარი და დასტრეს-რა დიასახლისი, წაართვეს მას 16 წ მან.

სლაბოდა-ბორისოვკაში მივიდნენ დრაგუნები და ყაზახები. მაგრამ ამისამოუხედავად აღელვება გრძელდება. გადასწვეს ტყის მცველის ქობი და აგარაკები თავ. შერმეტიევისა.

იაროსლავში დაბანაკებულს ჯარს უხვად აწოდებენ შავრახმელთა მიერ გამოცემულ პროკლამაციებს. პროკლამაციებს ეხილება პეტერბურგიდან და მოსკოვიდან, აგრცელებენ კი მათ წევრნი „რუსული ერის კავშირისა“

ყაზანში გაიფიცნენ ღვინის საწყობების ნოკრები, ითხოვენ სამუშაო ფასის მომატებას და მათ მღვთმარობის გაუმჯობესებას.

პეტერბურგში ჩამოსულნი ნოვგოროდი გლეხები ამბობენ, რომ ამ

რული პოლიციის აგენტებით, ჩვენ შევადგენთ არა კეთილ-სარწმუნო პირთა სის და გამჭირაბთ ვადვენებთ მათ თვალს. როდესაც ჩვენ ვიგრძნობთ, რომ ხიფათი მოახლოვებულია, შევაფერხებთ ხელშეუხებლობას, დავიწყებთ ქვეშაგებელში ხალხის ქერას, დაუწყებთ მას გამოკითხვას, სახლის ჩხრეკას. არ შევდრკებით არაფრის წინ და მათ, ვინც გახედვას და ხმა მალაო წამოაყენებს თავის მოთხოვნებს, დავამწყვდევთ ნაობაბტში.

თუ კი ჩვენ ამში ბრალს დავედებენ, ჩვენ ვეტყვით: „რა ვქნათ, ბატონებო! A la guerre, c'est à la guerre კორრესპონდენციის ხელუხლებლობა? — ელაპარაკეთ ყველას, სწერეთ, რომ კორრესპონდენციას არ უნდა ახლონ ხელი. თუ მიყრუებულ სოფელში ფოსტის განყოფილების უფროსი უბრალო ცნობის მოყვარილობით გახსნის რომელიმე წერილი, ჩამოართვით მას. მაშინვე მის თანამდებობა, უყვირეთ ყველასათვის გასაგონათ: საკვირელებმა! დანაშაუმა!“ უფთხილდით, რომ ის წვრილმანები, რომელით ჩვენ ვაცნობებთ ერთმანეთს წერილებში, არ იქვენ გამოაქვეყნებული მაგრამ თუ კი ნახეთ კვალი შეთქმულებისა ჩვენ განსაკუთრებულ უფლებების წინააღმდეგ, — მაშინ არა-არის საჭირო მორიდება: გაგხსნით ყველა წერილებს, დავარსებთ

ბოლო დროს გაძლიერდა ტყეების ცეცხლის წაქიდება.

დელეგაფში სადგურზედ 1 და 2 კლასების დარბაზში აწერია თურმე კედელზედ: „ჰა ებრაელებს“

ესკადრონულ ჯავშნიან გემზედ „ესკადრეცა“ 1 მაისიდან დაწყებული სამჯერ მომხდარა აჯანყება.

კოლონოში გაიფიცნენ პურის მცხოვრები და კონდიტერბა. მათ წარუდგინეს იგივე მოთხოვნილება, როგორც პეტერბურგში. პეტერბურგში ჩამოვიდნენ მათი წარმომადგენლნი ინსტრუქციების მისაღებად.

ნევის შექანიერ და გეშთა ასაშენებელ ქარხანაში მუშებმა წარუდგინეს თხოვნა ხელფასის მომატებაზედ. დირექტორმა გამოუცხადა უმჯობესად სთვლის დახურვის ქარხანა ვიდრე დასტურის დასეს მუშათა მოთხოვნილებაზედ.

უცხოეთი.

ინგლისი. ბრიტანიის საზოგადოებათა პალატაში 18 ივნისს ა. ს. მუშა ტორნი შეეკითხა გარეგან-საქმეთა მინისტრს წარუდგენს თუ

სპეციალურ მოხელეების, მთელ შტაბს მოწინააღმდეგეთი ვეტყვით, როგორც ესა ქნა ამას-წინეთ ინგლისისი პარლამენტში ერთმა მინისტრმა: — „ლიახ, ბატონებო, დიდი სიძულვილით ვხსნით ჩვენ წერილებს, მაგრამ რა მქნათ, სახელმწიფო სწორეთ რომ ვთქვათ არისტოკრატია და ბურჟუაზია) განსაცდელში!“

აი ბოლოს და ბოლოს რაზე ჩამოკაეთი ეგრეთ წოდებული, პოლიტიკური თავისუფლება. ბეკვდითი სიტყვის თავისუფლება, კრებების თავისუფლება, სახლ-კარის ხელშეუხებლობა და ყველა დანარჩენი უფლებები არიან შეწყნარებული მხოლოდ მანამდე, სანამდე ხალხი არ ისარგებლებს მათი, როგორც იარაღით გაბატონებულ კლასებთან საბრძოლველად. მაგრამ როგორც კი გახედვას ის ხელი შეახოს ბურჟუაზიის პრივილეგიებს, მაშინვე ისერიან გვერდზე ყველა ამ უფლებებს. ეს სრულიათ ბუნებრივია. ჩამოურთმეველია მხოლოდ ის უფლებები, რომელნიც კაცმა მოიპოვა გამოუდგებელი ბრძოლით და რომელთა გულისათვის ის მხათ არის ყოველ წამს მიმართოს იარაღს.

ღონ-ჯან.

არა დიდი ბრიტანია რუსეთის მთავრობას ნოტას ხალხის ასე მოპყრობისათვის, ვიდრე ბრიტანიის ესკადრა გამგზავრება სადარბაზოდ კრონ-შტადტში. ედუარდ გრემი უბასუხა, რომ ამ ნაირი ნოტა არ შეიძლება წარედგინოს. მაშინ ტორნი ამოღეს მეორე კითხვას: „რა მიზანი აქვს ფლოტის გაგზავნას კრონ-შტადტში? იცის თუ არა მინისტრმა რომ რიგაში სიკვდილით იყენენ დასჯილნი 14 წლის ვაჟი და 18 წლის ახალგაზრდა ქალი?“ კვირგარდში თავისი მხრით მისცა შემდეგი კითხვა: „უნახამს თუ არა მინისტრის დებემა, ხელმოწერილი ნ რუსეთის საბჭოს წევრთა მიერ, სადაც იწერებოდა, რომ ხოცვა-ჟლეტა მძინვარდება და მთავრობა მას ხელს უწყობს? არა კმარა განა ეს ფაქტები, რომ მთავრობამ მიიღოს ზომები რათა გავლენა იქონიოს რუსეთის მთავრობაზე? გრემი უბასუხა, რომ მან ეს ყველაფერი მართო გაზეთებიდან იცის, დანადვილებით კი იგი მას არაფერი აქვს გაგებულო. ბრიტანიის ფლოტი ამ ზაფხულს წაეა ბალტიის ზღვაში პრაქტიკულ ვარჯიშობისათვის და ინახულებს რუსეთის, შვეციის და გერმანიის ნავთსადგურებს.

ასეთი იყო ბასი მუშების წარმომადგენლების ტორნის და კვირგარდის და გრემის შორის. რუსეთის მთავრობის საქციელი ტლაში სერის მთელ მსოფლიო კივილიზაციას. სად მომხდარა და გაგონილა დასავლეთ ევროპაში ისეთი საშინელება, რომელიც მაგ, ამასწინათ მოხდა ბელოსტოკში. რა მკერმეტყველობა გამოსთქვამს იმ ტანჯვას, იმ საშინელებას, როგორც მიაყენეს ბელოსტოკის მცხოვრებთ... და აი ამგვარი აღმსაფოთებელი ამბები მიიპყრობს ხოლმე ევროპიელების ყურადღებას. მათ ვერ წარმოუდგენიათ თუ როგორ შეიძლება ყველა ეს მოხდეს იმ ქვეყანაში, რომლის მონარხსაც პირველად წამოაყენა კითხვა გაავის სამშვიდობო კონფერენციაზე... პროტესტებს უცხადებენ რუსეთის მთავრობას, მაგრამ პროტესტი ხომ მართო ქალაქებზე და დაწერილი, პროტესტი მორარული ზიზის გამოცხადება და განა მას რუსეთის მთავრობაზედ ექნება რამე გავლენა, იმ მთავრობაზედ, რომელსაც თავისი ბედ-იღბალი მხეც სატრაპებზედ და პუღმიუტებზედ დაუწყარებია, რომელმაც გაანადგურა მთელი სახელმწიფო, რომელმაც მეცნიერების ტაძრები

ჯარის კაცთა მოსვლათ გამოხდა, რომელმაც აატრია და ააწიოკა მრავალი მილიონი მწარმოებელთა, რომელიც მუდმივ ფეხ-ქვე სთელავს ყოველივე პირადობას და ბუნებრივ კაცის უფლებას, რომლის მოწყალებითაც სიცოცხლეს გამოეთხოვენ არა ერთი ათასი მოქალაქეთა მასთან ბრძოლის დროს, სადაც ფელდებლები მინისტრობას ეწვეიან, სადაც უბრალო მაწანწალა პრისტავ გოროდოვები ხალხის ბედ იღბალს განაგებენ, სადაც ბაუერ-ალიხანოვები ცეცხლით და მახვლით მშვიდობიანობას ამყარებენ, სადაც მთავრობამ აამხედრა ერთი ნაწილი მცხოვრებთა მეორეზედ ხელიშეუწყო მდამალ მხეცურ ინსტიტუტების გენი-თარებას და ხულიგანები დასახა ერთათ ერთ კეთილ-განზრახულ მოქალაქეთ, რომელმაც მთელი მეცნიერება საპყრობილეებში ჩაახრჩო, რომელიც სდენის სასტიკად სიმართლეს და ძარცვა-გლეჯა და უსამართლობა დევნიად გაუხდია—მასზედ... იქ, იქ არაფერი გავლენა არა აქვს მორალურ პროტესტებს და მართალია ჩვენ გვწამს, რომ საუკეთესო კაცობრიობის ელემენტები გულით არიან აღელვებულნი რუსეთი მთავრობის სიმხეცით, ვიცი რა ზიზის იწვევს იგი მთელ ევროპა-ამერიკის პროლეტარიატის გულში, მაგრამ ჩვენი ხსნა შესაძლებელია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ უსამართლობის მოსაპოვებლად მივსდევთ მოსეს მიერ წამოყენებულ პრინციპს: **ОКО ЗА ОКО И ЗЫРЬ ЗА ЗЫРЬ**. და ჩვენ საქმეს არ გადავცემთ სხვა-და-სხვა კირისუფლებს, რათა პარლამენტში სიტყვების ქექ-ქუხილით მოგვიპოვონ ის, რასაც ჩვენ ვეძიებთ, ხომ ნათლათ ეხედამთ ჩვენი პარლამენტარების ყებდობის უსარგებლობას... მგონი კმარა, პა?..

წიკილეზის ყუთი

ბ. თაყატიქაძის!

ჩვენ გვინდოდა დაგვებეჭდა თქვენი ჩვენ გაზეთში თქვენ თავბაზე მოთავსებული წერილის პასუხი მაგრამ რადგანაც ჩვენი გაზეთი პატარაა, ამიტომ ვერ ვებეჭადეთ თქვენ წერილს და წინადადებას გაძლეეთ მიმართით სხვა უფრო ფართო ორგანოებს, როგორცაა მაგალითად „ლაშქარი“.

ჩვენ არ გვაქვს სხვისი წერილის დამოკლების და დამახინჯების უფ-

ლება; თქვენი წერილი კი დიდა. თუ თქვენთვის ყოვლად შეუძლებელი იქნება თქვენი წერილის „ლაშქარში“ ან სხვაგან მოთავსება, იმ შემთხვევაში ჩვენ დავსტამბავთ სრულად.

დეკემბერი

(პეტერბურგის სააგენტო დებეშები).

მაბათრინოსლავი. დასკრეს რკინის გზის არტელ-იკი, რომელსაც წაართვეს 15 ათასი მანეთი. მუშა, რომელიც მოეშველა, დაჭრილია.

— მუშათა გაფიცვა ელექტრონის სადგურზე გაგრძელდა. იმათ გამოუცხადეს დათხოვა და მათ მაგიერ ჯარის კაცები ჩაყენება იმათ ალავას.

ბალახანა. დერიუგინის მიწის ქარხანას თავს დაესხა 30 სახე ახვეული ავხაკები, მაგრამ ვერაფერი წაიღეს, რადგანაც იქვე მყოფმა მუშებმა წინააღმდეგობა გაუწიეს. ერთი მუშა მოკლულია, ერთიც დაჭრილი. ავხაკები შიშში არიან.

ოკიოლი. დაიჭირეს კარაჩევსკის საერობო ფელ-შერი, რომელსაც აღმოაჩნდა რევოლუციონური ბროშურები და პროკლამაციები.

კოხნა. შაველის მახრაში, უცნობთაგან მოკლულია, ნარიმკინის მამულის მმართველი მტრამანი.

მარშაპა. სამხედრო საოლქო სასამართლომ შეიარაღებული თავდასხმისათვის, პაკოსკის ფუძეზე, გოდნოს გუბერნიაში, ოსტაშევსკის, ოსიპ ანხიმუკს, ვლადისლავს და ივანე ბაროვსკებს. საიკის და გალინოვსკის ჩამოხრჩობა გადაუწყვეტა; პეტრე ანხიმუკს, გადღევსკის და ავსისტოვიჩის კატორგაში გაგზავნა ყოველივე უფლების ჩამორთვეთ.

ვლადიკავკაზი. 14 ივნისს. ვლადიკავკაზის არტილერიის ბანაკში არეულობაა. წარადგინეს ეკონომიკური მოთხოვნები. სალდათებმა გაჟვანტეს ოფიცრების კრება. დღეს გაიგზავნა ქვეთა ჯარი ტუვის-მტყორცნებით. ერთ ბატარეის იარაღი აპყარეს.

ვლადიკავკაზი. 15 ივნისს აჯანყებულ, მე 18 მთიურ ბატარეის იარაღი აპყარეს და კარში გაგზავნეს. წესიერება აღადგინეს.

ტშაპსი. სონის მახლობლად გილობრივ მცხოვრებთა ოს კაცს გაუცარცვეს წაუღიათ 26,000 მანეთი. ღია სტრანეიკი და ოთხი მეორე სტრანეიკი დაჭრილი.

უსმან. დადიან პატრულ-იფიკენ რიზანო-ურალსკის გზის მუშები.

მაბათრინოსლავი. რკინის სახელმწიფოში თავს დაეცეს ლიქს ბოროტ-გამზრახველ ტაცეს 10,000 მან.

მიტოვა. სასამართლო მომოსა რომ შეუცვალონ საკატორგო, რომელსაც ბარბარონ განის სახლის დაწვე-

იაროსლავი. მატარებლის ხეების დროს მოკლულია ხე-რამოდენიმე დაჭრილია.

მაბათრინოსლავი. ვარკის მალაროები მუშები გაიფ-

რედაქცია სთხოვს ყოველგვარ აზრებას, თანამოაზრე იმათ, ვინც თანაუგრძნობს გას მიმართულებას, გაუწიოს ენე-ლი დახმარება: ეკონომიური დიური კოოპერაცია გაზეთის გამო-მის საქმეს; საღამოების გამართ-სპეციალების დადგმით, ხელის წერის გამართვით, და რეფერა-ბით.

ვთხოვთ პროვინციაში გაფან-ამხანაგებს ხელი შეუწყონ გაზეთ-გავრცელებას, მოგვაწოდონ წი-ლები და კორესპონდენციები.

ვთხოვთ ჩვენ ახმანებს პრე-მინციიზი ფულეზი ყოველ-შაბათობით ვიზიზავნონ სურთ, რომ შემდგომისთვის მიიღონ გაზეთი

ჩვენ მხად ვართ დაეუთო-ჩვენი გაზეთის პატარა კალან-მუშის, მწარმოებლის მიერ გა-ცხადებულ პროტესტს მხაგრულ-წინააღმდეგ და ამით ხელი შეუ-წყით მუშების დიად ბრძოლას ს-ხელმწიფოსა და კაპიტალის წინაა-მდეგ.

რედაქტორ-გამომცემელი

მიხეილ დიხაშიძე